

กรมทรัพย์สินทางปัญญา
กระทรวงพาณิชย์

เล่มที่ 18 เลขที่ประกาศ 66
วันที่ประกาศโฆษณา 12 กันยายน 2556

ประกาศโฆษณาการรับขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์

เลขที่คำขอ 54100083 วันที่ยื่นคำขอ 8 กันยายน 2554

สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ชามไก่ลำปาง

รายการสินค้า ชามและผลิตภัณฑ์เซรามิกประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหารที่วาดลวดลายไก่ ดอก
โบตัน และต้นกล้วย

ผู้ขอขึ้นทะเบียน สมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปาง

ที่อยู่ 111/4 ถนนพหลโยธิน ตำบลสวนดอก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง 52100

1. คุณภาพ ชื่อเสียง คุณสมบัติหรือคุณลักษณะเฉพาะของสินค้า

คำนิยาม

ชามไก่ลำปาง (Lampang Chicken Bowl) หมายถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผาประเภทเครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร ที่ผลิตขึ้นในจังหวัดลำปาง มีลักษณะเฉพาะถิ่นที่โดดเด่นทั้งกระบวนการผลิตและลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดลำปาง

ลักษณะของสินค้า

(1) ประเภทสินค้า เครื่องใช้บนโต๊ะอาหาร

(2) ลักษณะทางกายภาพ

- เนื้อดิน เหนียว มีความแข็งแรงคงรูป
- ลวดลาย ลวดลายไก่ ดอกโบตัน และต้นกล้วย จากการวาดด้วยมือ
- ขนาด มีขนาดใหญ่จนถึงขนาดเล็ก
- สี มีสีขาวเคลือบใสและเคลือบขุ่น หรือมีสีครีมเคลือบใส

2. กระบวนการผลิต

การเตรียมดิน

- (1) นำดินขาวลำปางผสมกับดินดำ และผสมวัตถุดิบอื่น ได้แก่ หินฟันม้า ทรายแก้ว
- (2) นำส่วนผสมตาม (1) มาผสมกับน้ำให้เป็นน้ำดิน หรือนำมาอัดให้เป็นแท่ง เพื่อเตรียมขึ้นรูป

การขึ้นรูป

- (1) การหล่อ (Slip Casting) โดยการเทน้ำดิน ลงในแม่พิมพ์ปูนพลาสติก
- (2) การปั้นจิกเกอร์ (Jiggering) นำดินแห้งมาขึ้นรูป โดยใช้เครื่องปั้น Jiggering
- (3) ใช้มีดตกแต่งชิ้นงาน และใช้ฟองน้ำเช็ดชิ้นงาน
- (4) นำชิ้นงานที่ได้ใส่ให้แห้ง หรือทำการเผาดิบ (Biscuit Firing) ที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

การเคลือบ

- (1) นำเคลือบสีมีส่วนประกอบของ หินฟันม้า ทรายแก้ว ดินขาว หินปูน
- (2) การเคลือบผลิตภัณฑ์โดยการจุ่มหรือการพ่น

การวาดลวดลายและการเผา

- (1) กรณีวาดลวดลายได้เคลือบ
 - (1.1) นำผลิตภัณฑ์ที่ตกแต่งแล้วมาวาดลวดลาย ด้วยสีสำเร็จรูป (Color Stain) โดยมีองค์ประกอบ ลวดลายเป็นตัวไก่ ตันกล้วย และดอกโบตั๋น
 - (1.2) นำผลิตภัณฑ์ที่ได้ไปเคลือบสี โดยการเคลือบแบบจุ่มหรือพ่น
 - (1.3) นำไปเผาแบบสันดาปสมบูรณ์ ที่อุณหภูมิ 1,200–1,250 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 6–9 ชั่วโมง
- (2) กรณีวาดลวดลายบนเคลือบ
 - (2.1) นำผลิตภัณฑ์ชุบเคลือบสี
 - (2.2) นำไปเผาในเตาอุณหภูมิ 1,200–1,230 องศาเซลเซียส
 - (2.3) นำผลิตภัณฑ์ที่เผาแล้วมาวาดลวดลาย และนำไปเผาซ้ำอีกครั้งที่อุณหภูมิ 800 องศาเซลเซียส

การบรรจุหีบห่อ

รายละเอียดบนฉลาก ให้ประกอบด้วยคำว่า

“ซามไก่ลำปาง” และ/หรือ “LAMPANG CHICKEN BOWL”

3. ความสัมพันธ์ระหว่างสินค้ากับแหล่งภูมิศาสตร์

ลักษณะภูมิประเทศ จังหวัดลำปาง มีลักษณะพื้นที่เป็นรูปยาวรี ภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูงมีภูเขาอยู่ทั่วไป สูงจากระดับน้ำทะเล 268.80 เมตร ตามลักษณะทางกายภาพด้านธรณีสังฐานวิทยาเป็นแหล่งที่มีแร่ดินขาวและดินดำจำนวนมาก ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบที่สำคัญในการผลิตซามไก่ลำปาง

ประวัติความเป็นมา

เริ่มมีการผลิตซามไก่ขึ้นในจังหวัดลำปาง เมื่อปี พ.ศ. 2500 โดยชาวจีนได้ร่วมกันก่อตั้งโรงงานแห่งแรกชื่อ โรงงานร่วมสามัคคี หลังจากได้มีการพบแหล่งดินขาวที่อำเภอแจ้ห่ม ในระหว่างปี พ.ศ.2502-2505 มีกลุ่มชาวจีนได้ชวนกันมาก่อตั้งโรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้กลายเป็นแหล่งผลิตซามไก่มากกว่าแหล่งอื่นในประเทศ ต่อมาในราวปี พ.ศ.2505-2510 เป็นช่วงสำคัญของเซรามิกลำปาง เนื่องจากมีการเปิดโรงงานผลิตถ้วยซามเป็น

จำนวนมากแต่ไม่ประสบความสำเร็จ เกิดการสูญเสียวัตถุดิบ คุณภาพสินค้าไม่สม่ำเสมอ ราคาจึงตกต่ำ ขายได้เฉพาะในท้องถิ่นเท่านั้น

ในปี พ.ศ.2516 มีการก่อตั้งชมรมเครื่องปั้นดินเผาลำปางขึ้น ด้วยวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันราคาถ้วยชามตราไก่ให้มีมาตรฐานและไม่ให้มีการตัดราคากันเอง ในช่วงแรกของการก่อตั้งมีสมาชิกรวม 18 โรงงาน ความรุ่งโรจน์ของอุตสาหกรรมเซรามิกลำปางมีมาอย่างต่อเนื่อง มีการปรับปรุงและนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ เช่น มีการปรับเปลี่ยนระบบเชื้อเพลิง จากการใช้ไม้ฟืนมาเป็นใช้แก๊สแอลพีจี ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย ทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดีขึ้น ประหยัดเชื้อเพลิงและลดมลภาวะ สามารถส่งออกไปขายต่างประเทศ

ต่อมาในปี พ.ศ.2532 ได้มีการก่อตั้งสมาคมเครื่องปั้นดินเผาลำปางขึ้น มีวัตถุประสงค์เพื่อประสานงานกับภาครัฐให้แก่สมาชิกสมาคมฯ และจัดให้มีกิจกรรมเพื่อเผยแพร่อุตสาหกรรมเซรามิกให้เป็นที่รู้จักแพร่หลาย โดยสมาคมฯ ร่วมกับจังหวัดลำปาง จึงมีการจัดงาน “ลำปางเซรามิกแฟร์” ระหว่างวันที่ 1-10 ธันวาคม ของทุกปี มีการจัดงานติดต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน และได้บรรจุอยู่ในปฏิทินท่องเที่ยวประจำปีไปแล้ว เพราะสามารถดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ รวมทั้งสร้างรายได้ให้กับจังหวัดลำปางเป็นอันมาก ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะของชามไก่ลำปาง ทำให้จังหวัดลำปางที่เป็นเมืองอยู่อารยะธรรมอันเก่าแก่ของล้านนาไทยที่น่าภาคภูมิใจอย่างที่สุด ดังคำขวัญของจังหวัดลำปาง “ถ่านหินลือชา รถม้าลือลั่น เครื่องปั้นลือนาม งามพระธาตุลือไกล ฝึกช้างให้ลือโลก”

4. ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตของการผลิตชามไก่ลำปาง ครอบคลุมทั้งจังหวัดลำปาง

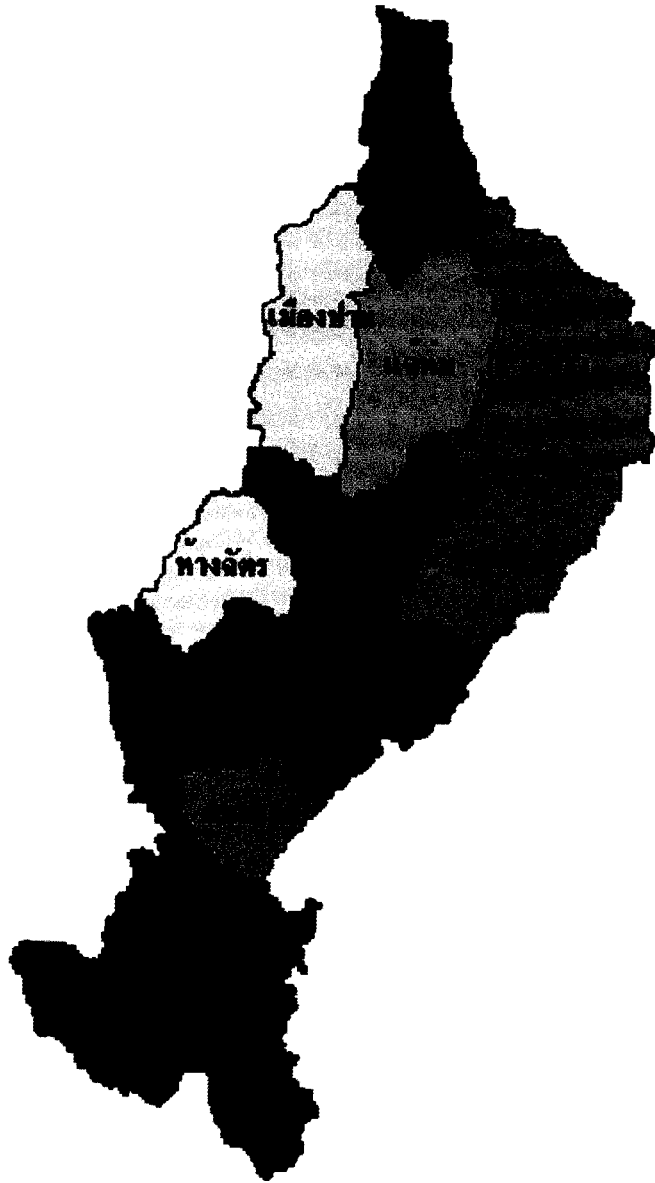
5. การพิสูจน์แหล่งกำเนิด

- (1) ชามไก่ลำปาง จะต้องมีการผลิตในเขตพื้นที่จังหวัดลำปาง
- (2) กระบวนการผลิตจะต้องผ่านการควบคุมตรวจสอบ คือ มีการขึ้นทะเบียนสมาชิกผู้ผลิตชามไก่ลำปาง รวมทั้งต้องมีเอกสารกำกับเพื่อการตรวจสอบย้อนกลับได้

6. เงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามมาตรา 15

- (1) จัดให้มีระบบการตรวจสอบและควบคุม ทั้งกระบวนการผลิตในระดับผู้ผลิตและระดับจังหวัด
- (2) จัดให้มีการขึ้นทะเบียนผู้ผลิต/ผู้ประกอบการค้าที่ประสงค์จะขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ชามไก่ลำปาง
- (3) ผู้ขอขึ้นทะเบียนต้องจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานสำหรับสมาชิกผู้ขอใช้สิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์
ชามไก่ลำปาง

แผนที่แสดงแหล่งภูมิศาสตร์
ชาวม้งไล่ปาง

ขอบเขตพื้นที่การผลิตชาวม้งไล่ปาง ครอบคลุม 13 อำเภอ ในจังหวัดลำปาง